

Textos per a la dramatització

Presentació

A la dictadura franquista la resumiria amb una època gris, amb fred, amb gana i amb por.

Testimoni de Maria Antònia Terme Costa.

1. El context (1939-1959)

Vam veure els vençuts que marxaven. Passaven per casa; a vegades compartíem amb ells el nostre menjar i vèiem les misèries de la gent que anaven per la carretera. Aquells eren els vençuts. I al darrere hi anaven els vencedors. Però nosaltres no ens vam moure mai. El meu pare no va anar a la guerra perquè als ferroviaris els van mobilitzar, per això va estar sempre amb nosaltres. No dèiem res. Només escoltàvem. Sabíem que nosaltres també érem dels vençuts perquè a casa ens deien: “Si no estiguéssim mobilitzats també hauríem d’anar amb aquesta gent.” Érem petits, però enteníem la desgràcia dels que marxaven. I és clar, ens van educar en la por.

Testimoni d’una dona.

2. Cobrint les necessitats bàsiques

2.1. El racionament i l’estraperlo

Moltes vegades anava amb la meva germana gran, la Laura, a la cua del pa. Quan vèiem la gentada que hi havia, la Laura em deixava allà i, mentrestant, ella aprofitava per anar a fer la cua de l’arròs. Ja sabia que jo no em mouria del lloc, però, de totes maneres, es quedava més tranquil·la si veia alguna veïna o coneguda a la filera. Moltes dones s’havien barallat a la cua estant, per si una anava primer o era l’altra la que havia arribat abans al lloc. Jo m’entretenia jugant, per exemple, a la xarranca, sense perdre mai el meu lloc. Al principi, just després de la guerra, portava una cartilla amb el nom i el cognom del pare, on s’indicava el nombre de persones que vivíem a casa.

Testimoni de Salvadora Artés, tenia 12 anys quan va acabar la guerra.

2.2. Les condicions laborals

Em vaig posar a treballar quan tenia dotze anys, al mercat de Sant Antoni, en una carnisseria; començava a les set del matí... Hi vaig anar tres dies i em vaig posar malalta... A casa meva feia falta que jo treballés, no es podia fer de cap

altra manera... Passàvem moltes privacions... Hi vaig estar un temps i cap als catorze anys vaig començar a treballar en una molt bona perruqueria de la part alta de Barcelona, i allà hi vaig conèixer el que seria el meu marit, que estudiava Químiques a Sarrià. Vaig treballar a la perruqueria fins que em vaig casar, i això va ser el que va tirar endavant la família....

Testimoni d'una dona.

3. Patint privacions i malalties

3.1. L'alimentació i la salut

Passàvem una gana que ens moríem. Al barri hi havia la filla d'un militar, a la que la mainadera treia cada tarda a fer una volta. Totes les tardes passava per davant de casa meva. Sempre portava un trosset de pa blanc, que podia ser un brioix, i un platanet. I a vegades no se l'acabava i la minyona se'l tornava a guardar a la bossa. I jo me la mirava des del meu portal, assegudeta. Quantes vegades vaig somniar en aquell brioix i aquell plàtan!

Testimoni de Dàlia Arasa, va néixer el 1933.

3.2. Les restriccions elèctriques

Les restriccions van durar molts anys. A casa anàvem amb llums de petroli i amb espelmes. Hi havia uns horaris i havíem d'aprofitar quan hi havia llum per fer la feina. Ja hi estàvem acostumats. Ara sí que ho trobaríem molt a faltar, tot va amb electricitat. Llavors era sobretot el llum, la planxa, la ràdio... no hi havia gran cosa més...

Testimoni d'una dona, tenia 7 anys quan va acabar la guerra.

3.3. L'enginy per sobreviure

Els pagesos en plantaven molts. I això ens va salvar, perquè gràcies als moniatos podíem mantenir l'estómac ple. Fregits, al forn, de qualsevol manera eren bons! Al forn, eren un menjar exquisit. La mare en comprava de petitons i els portàvem de bon matí al forn, embolicats en paper d'alumini i amb el nom posat, perquè no es barreassin amb els dels altres clients. Pagaves deu centimets i els podies passar a recollir al migdia. Eren força econòmics. A vegades hi havia baralles perquè alguna es volia endur el moniato d'una altra... Veïnes que tota la vida s'havien fet, deixaven de parlar-se per un moniato!

Testimoni de Dàlia Arasa, va néixer el 1933.

4. Lluitant per millorar les condicions de vida.

4.1. La vaga de la Fàbrica Nova de Manresa

Dilluns, 28 de gener de 1946

Segueix el “paro” de braços caiguts. Ha vingut el Sr. Alcalde (...). Han cridat una comissió però per lo vist no s’han entès.

L’Alcalde els ha dit que es possessin a treballar que ja mirarien d’arreglar-ho, però els obrers han contestat que ara ja havien parat i si no els asseguraven una cosa per endavant no engegarien.

Dietari de Laura Sanmiquel, treballadora de la Fàbrica Nova.

4.2. El boicot als tramvies de Barcelona

Jo encara no tenia sis anys i no entenia la raó per la qual no podíem agafar el tramvia per anar a casa dels avis, com sempre.

Era cansat caminar i la mare no enraonava gaire quan érem al carrer. Tenia por com tothom, parlàvem en català i jo sabia que no ho havíem de fer; potser ens renyaria un senyor d’uniforme, malcarat i prepotent.

En arribar a casa m’ho va explicar de manera que jo ho pogués entendre. Els ulls li brillaven, no sé si de ràbia o d’emoció. Per fi podia fer alguna cosa per fer saber la nostra disconformitat amb una injustícia.

Testimoni de Rosalia Casals Masó.